

Els contes de Lesbos

Àngel Burgas

Il·lustracions
d'Ignasi Blanch

bam
bú

Editorial Bambú
és un segell d'Editorial Casals, SA

© 2023, Àngel Burgas Trèmols, pel text
© 2023, Ignasi Blanch i Gisbert, per les il·lustracions
© 2023, Editorial Casals, SA, per aquesta edició
Casp, 79 - 08013 Barcelona
editorialbambu.com
bambulector.com

Disseny de la col·lecció: Estudi Miquel Puig

Primera edició: febrer del 2023
ISBN: 978-84-8343-830-5
Dipòsit legal: B-154-2023
Printed in Spain
Imprès a Índice, SL
Carrer D, 36 Sector C, 08040 Barcelona

El paper utilitzat en la impressió
d'aquest llibre prové de boscos
gestionats de manera sostenible.

Qualsevol forma de reproducció, distribució,
comunicació pública o transformació d'aquesta
obra només pot ser realitzada amb l'autorització
dels seus titulars, llevat d'excepció prevista
per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Es-
pañol de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar frag-
ments d'aquesta obra (www.conlicencia.com;
91 702 19 70 / 93 272 04 45).

Els contes de Lesbos

Àngel Burgas

Il·lustracions
d'Ignasi Blanch

**bam
bú**
EDITORIAL

*Per a en Josep Sementar,
que m'ha acompanyat tantes vegades
i m'ha encoratjat a inventar històries com aquesta*

«Esa era nuestra vida y no había nada que hacer, no podíamos hacer nada excepto contarnos cuentos, y contárselos a los demás para hacer habitable aquel desierto devastado hasta el subsuelo, la pena negra en la que nos había tocado vivir y en la que no podíamos permitirnos el lujo de pensar que mejor habría sido morirse, mientras tuviéramos un cuerpo capaz de sentir hambre y sed, de acusar el frío, el calor, de reclamar el sueño».

ALMUDENA GRANDES

Inés y la alegría

El nen ja estava mort quan el van trobar.

La Mila els va fer aturar abans d'assenyalar amb el braç el lloc on reposava. Estava ajagut damunt d'una roca, recargolat de tal manera que, des d'on eren, van pensar que es tractava, primer, d'una pilota, després, d'un munt de roba vella.

El vent bufava amb força i xiulava a les orelles mentre es dirigien cap a la roca on hi havia l'embalum de roba que la Mila havia descobert. Quan van ser-hi a la vora van descobrir que es tractava d'un cos. El cos d'un nen. Un nen mort.

A cap d'ells el va esgarriar la descoberta. Era un nen mort, sí, però tots n'havien vist més d'un, de nen mort. Anava vestit amb roba vella i bruta (com la que duïen ells) i mal calçat (com la majoria). En Hamir li va ventar una puntada de peu suau, per si reaccionava (no ho va fer) i després va empènyer el cos amb el mateix peu per tombar-lo i poder veure-li la cara.

No coneixien aquell nen. Cap d'ells l'havia vist abans. Devia tenir vuit o nou anys i la seva pell era més aviat fosca. Sabien

que feia tres dies que havia arribat un grup procedent de Síria, i aquell nen mort podria ser un d'ells.

La Mila va impedir amb un gest que en Hamir remogués el cos.

–Ja n'hi ha prou! –el va escridassar.

–Què hem de fer ara? –va preguntar en Castanya.

La Mila va dir que res. Els va explicar que als morts no se'ls havia de tocar. Tots es van agenollar al voltant del cos, igual que feia la Mila. Ella mateixa, amb mans expertes i sense remenar-lo gaire, va comprovar si duia alguna cosa de valor a les butxaques dels pantalons.

–Està més pelat que una rata –va sentenciar.

El vent els feia voleiar els cabells, especialment el de les noies, que el duien llarg i enredat. Si algú els hagués vist en aquella situació, potser hauria pensat que resaven al voltant del mort.

–Serà millor que el deixem com està –va suggerir en Landro–. Si anunciem la troballa encara es pensaran que l'hem pelat nosaltres.

–No. No podem deixar-lo així –va parlar amb rotunditat la Mila–. Als morts se'ls ha d'enterrar i no permetré que se'l mengin les aus carronyeres.

–Vols que l'enterrem?

–No. Nosaltres, no. És la seva família, qui l'ha d'enterrar.

Ningú sabia qui era la seva família.

–Fa poc que és mort. Si fes uns quants dies, estaria descompost i la pudor seria insuportable. La seva família ha de ser a la vora.

Va fer una pausa molt llarga durant la qual tots els altres es van mantenir en silenci perquè intuïen que havia de dir alguna cosa més.

–Hem de trobar aquesta família. Si existeix, és clar.

Tots es van quedar perplexos, sense saber què dir. La Mila sempre tenia raó. Sempre li feien cas. No s'equivocava mai i confiaven plenament en ella. Però allò que havia dit no tenia ni cap ni peus.

–Ara? Trobar la família del nen mort ara? –va preguntar enrabiad en Hamir–. Acabem de fugir del campament sense dir res a ningú i pretens que hi tornem per trobar la família del nen mort? Què ens importa, si nosaltres mateixos...

La Mila, de genolls i mirant el nen, el va interrompre amb un crit.

–No podem marxar sense saber que el nen serà enterrat com cal! Fer-ho ens portaria mala sort. L'esperit del nen es venjaria de nosaltres. A mi també em fa ràbia, però hem de posposar el nostre pla.

–No em crec el que dius! –va dir en Hamir cridant–. No vols venir amb nosaltres perquè et sap greu que no hagi vingut la Safyeh! Si ella fos aquí, no t'importaria gens abandonar aquest nen mort!

La Mila no va replicar les paraules d'en Hamir. De seguida es va posar dreta i va començar a caminar en direcció al campament que acabaven d'abandonar. No va contestar cap ni un dels retrets que els altres li feien.

Mentre la veien allunyar-se, en Hamir va provar de convèncer els altres que la Mila s'equivocava, que no tenia raó i que en aquella ocasió no havien d'obeir-la. Va insistir que actuava així perquè estava dolguda per l'absència de la Safyeh, i va argumentar que l'objectiu de la colla era més important que aquell cos, que ja era mort, i que no era el seu problema si l'enterraven o no. En Hamir exposava aquelles idees tot cridant per damunt del xiulet del vent, barrejant l'anglès i la seva llengua materna,

i els altres l'escoltaven sense moure's, sense entendre'l, dubtosos, decebuts i inquiets. De tant en tant miraven cap a la Mila, que s'allunyava i es feia petita en la distància.

Ningú va dir res. Només en Hamir insistia amb els seus crits i la seva ràbia. Després, les nenes es van mirar entre elles, i es van posar a caminar rere la Mila cap al campament. La darrera que ho va fer va ser la Sadira. Els nens van trigar una mica, però van acabar seguint-les. Sentien els crits i els precés d'en Hamir, que els anunciava que ell no tornaria, que ell continuaria tot sol; els deia que eren uns cagats, uns covards, uns idiotes. A cada passa que feien sentien com el vent indòmit es menjava les seves paraules. Ell devia cridar més fort en veure que ningú li feia costat, però la resta, els vençuts imbècils, el sentien cada cop més fluix, fins que no el van sentir gens.

Passats uns minuts es van girar cap a la roca del nen mort per darrera vegada. Cap baix i caminant sense presses, en Hamir també els seguia.

La Mila els esperava prop de Kara Tepe. Quan van reunir-se amb ella, els va fer seure a terra en rotllana.

—Us vull explicar un conte.

1. ABDULLAH

*R*esulta que fa molts anys hi havia un rei que vivia en un palau fet d'or i pedres precioses envoltat dels seus tres fills i les seves dues dones. Tenien dotzenes de servents que els atenien, dotzenes de cuiners que els preparaven els àpats més succulents. Disposaven de soldats armats que els defensaven, advocats que els aconsellaven, professors que els instruïen i artistes de circ que els distreïen. Que bé s'hi vivia, en el palau del rei!

L'àvia, escarxofada al seu coixí, mirava cap al cel mentre ens explicava la història d'aquell palau de somni. Les meves germanes l'escoltaven embadalides, però jo no podia evitar contrastar aquella narració inventada amb el nostre present de merda. Palau d'or? Reis feliços? Àpats per llepar-se'n els dits? La realitat del nostre dia a dia era la següent: tots nosaltres (l'àvia, els pares, les meves germanes i jo) malvivíem com bonament podíem en un camp de refugiats enmig de la misèria, amuntegats al costat d'altres famílies com la nostra, totes arribades de països llunyans

i condemnades a sobreviure allà on Judes havia perdut l'espar-denya. Allò era la realitat.

Un àpat al dia, que engolíem afamats i que no tenia gust de res. Aigua bruta dins la qual suraven trossos de carn tova barrejada amb restes de sèmola o de patata. Així eren els nostres dinars. Enmig d'aquella situació deplorable i desesperant, l'àvia, a l'hora de la caiguda del sol, relatava als seus nets la bonica epopeia d'un rei que ho tenia tot.

El palau tenia tantes cambres que no es podien ni comptar. Estances amplitudes, decorades amb cortines de vellut vermell i negre, amb llits gegantins recoberts dels llençols del tacte més suau que us pugueu imaginar. Setí, seda, fil... L'aixovar més deliciós que una dona pugui somiar abans de casar-se! Cada matí, els servents despertaven el rei i la seva família descorrent cortines i obrint balconades, i aleshores els primers raigs del sol inundaven les habitacions i dauraven els objectes que en elles s'hi trobaven: les taules més fermes, les robes més exquisides, els gerros de porcellana més fantasiosos i delicats, les joguines més temptadores amb les quals poguéu jugar un infant!

L'àvia mirava al cel mentre imaginava les meravelles que s'inventava, i les meves germanes l'escoltaven embadalides recreant totes aquelles fantasies. A terra, al costat del coixí, hi havia una caixa de cartró bruta i mig trencada que la meva germana petita feia servir de cotxet per a la seva nina esguerrada (li faltava un braç i un ull, i no tenia ni un pèl al cap). La meva germana tenia la nina a la falda mentre escoltava el relat. Aquella caixa era la seva joguina. Havia contingut tetrabrics de llet que les ONG repartien un cop per setmana a les famílies del campament. El

pare havia aconseguit enganxar-hi dues rodetes d'un vella bicicleta perquè la seva filla petita hi pogués passejar la nina guerxa de plàstic. Com xerricaven aquelles rodes rovellades! Quin soroll més desagradable!

Servia de res que l'àvia ens pintés un quadre resplendent de riquesa quan vivíem en un cau ple de basses d'aigua tèrbola i sense res per escalfar-nos les nits fredes d'hivern? Doncs sí, d'alguna cosa devia servir, perquè les meves germanes estaven molt atentes i aparentment no trobaven a faltar res mentre es relatava la història. No, cap ni una de les petites comoditats que tothom necessita per viure.

Cada una de les dones del rei tenia la seva pròpia cambra, espaiosa i inundada de llum. La reina Tigris compartia la seva amb la princesa Laila, la filla gran del rei. La reina Hugah convivia amb els prínceps Ierom i Lunai, els fills petits del rei. Les dues reines s'avenien d'allò més. Cada matí, després de llevar-se i mentre el rei departia sobre els temes de govern amb els seus ministres, advocats i militars, les reines i els seus fills respectivament esmorzaven en una gran sala a l'hivern i sota una carpa al jardí a l'estiu. Eren atesos per dotzenes de criats i criades, i degustaven, afamats, el pa acabat de fer, les mermelades més saboroses i les fruites més fresques que oferien els arbres que creixien als jardins del palau.

L'única nota que discordava en aquella simfonia meravellosa era l'actitud del príncep Ierom. No reia gairebé mai i evitava, sempre que podia, la companyia de tots els altres. Se l'havia de forçar perquè participés en els jocs i perquè col·laborés en les activitats familiars. Sempre que podia s'escapolia a l'habitació de la seva mare i es passava hores i hores contemplant, disgustat, allò que veia per la finestra. No li agradava sentir com can-

tava la reina Tigris ni com s'entretienien el seu germà i la seva germana. No suportava com la gent adulava la figura del rei, ni com el servien. El seu posat era murri. Res no el complaïa, res no l'engrescava.

–El teu fill ens ha sortit melancòlic! –feia broma la reina Hugah dirigint-se al seu marit.

Un dia de juliol, mentre esmorzaven sota la carpa, el príncep Ierom es va trobar malament. El rei va interrompre la seva feina per ordenar que anessin a buscar l'ancià doctor del reialme que tenia cura de la salut de la família. El savi va arribar prest i va auscultar amb un fonendoscopi el pit de Ierom, que jeia al llit. A continuació va palpar-li el ventre i va flairar l'alè que el petit exhalava mentre respirava amb dificultat.

–Aquest nen ha ingerit un verí que li crema l'estómac –va sentenciar el metge davant de tota la família reunida–, i la seva vida corre perill si no aconseguim expulsar-lo.

–Verí? –es va exaltar el rei–. Vols dir que algú l'ha enverinat?

–Potser ho ha fet tot sol, sense saber-ho, majestat. Potser s'ha empassat algun fruit o alguna heura verinosa.

El rei i les dues reines van interrogar els germans del príncep. Els van preguntar on havien jugat la tarda abans; si havien tastat, per curiositat, la llavor d'alguna planta o el pètal d'alguna flor. Van voler saber si els havia atacat algun animal, si els havia picat algun insecte. La reina Hugah va reunir tot el personal del palau per saber si algú havia donat al seu fill un aliment o una beguda que pogués ser tòxica. Però ningú havia donat res al príncep, ni cap dels seus germans l'havia vist posar-se res a la boca ni haver-se acostat a cap bestiola.

El príncep Ierom estava blanc i fred com la neu. Gairebé no es movia i havia fermat els ulls i la boca. El rei havia ordenat córrer totes les cortines del palau, i havia obligat a mantenir un silenci sepulcral mentre el seu fill es debatia entre la vida i la mort. Va fer portar els millors botànics, els millors pagesos, els millors jardiners perquè busquessin pels boscos la soca maligna de la qual hagués brotat el fruit verinós. Va congrega a palau els millors cuiners, els millors químics i farmacèutics, per trobar, si hi era, el producte causant del mal que patia el príncep. Tota aquella multitud feinejava per les cuines, els rebosts, els jardins i els boscos en un complet silenci nit i dia.

Les dues reines no se separaven del príncep jacent, cada cop més encongit i debilitat. Els germans de Ierom havien pujat a les golfes del palau i seien a l'ampit d'una finestra observant com tothom buscava la causa de l'enverinament.

–Aquest maleït dimoni corre per aquí –insistia el rei, abastant amb la mirada tot el perímetre del palau–, i no m'aturaré fins a enxampar-lo!

El savi doctor havia determinat que només un antídoto aturaria la malaltia del príncep, i que aquest antídoto tan sols es podia elaborar un cop sabessin quina era la causa de l'enverinament. El metge disposava del Gran Llibre dels Antídots, i amb la col·laboració dels dos vells bruixots del reialme podia fabricar-los tots, però abans s'havia d'esbrinar contra què havien d'actuar.

–Si la causa de la malaltia és una flor –no es cansava d'explicar al rei i a les seves dones–, hem de saber de quina flor es tracta, i aleshores farem la poció corresponent amb la saba de totes les flors que proposa el llibre, majestat. Si es tracta de la mossegada d'un animal o la picada d'un insecte, la poció miraculosa serà fabricada amb la sang de les bèsties indicades. Hem de sa-

ber exactament quina és la causa del trastorn per poder contrarestar els seus efectes.

Un matí, quan ja l'esperança de salvar el príncep era tan minsa que les llàgrimes inundaven els ulls d'aquells que se l'estimaven, Ierom va desenganxar els llavis per pronunciar una sola paraula.

–Enveja –va murmurar.

El rei va interrogar el vell metge, i aquest va obrir el llibre dels antidots que tenia a les mans.

«Remei contra l'enveja» –va llegir en veu alta–: «Sacrificar tot allò que la pugui produir».

–Què dimonis deu envejar el meu fill? –es va demanar el rei.

L'àvia es va quedar mirant atentament les meves dues germanes abans d'acabar la història:

Es diu que, molts anys més tard, en un casalot ruïnós i envoltat de misèria hi vivia el rei Ierom tot sol, allunyat del que havia estat el reialme del seu pare. Cada vespre, assegut a la vella butaca davant del foc minúscul que cremava a l'ennegrida llar de foc, el rei rememorava tot allò que un dia tingué i que fou aniquilat per sanar-lo. Recordava com, de nen, quan vestia roba luxosa i no els quatre parracs que cobrien la seva esquelètica nuesa, envejava la bellesa de la seva germana Laila; la intel·ligència del seu germà Iunai; la tenacitat de la seva mare la reina Hugah; la veu meravellosa de la reina Tigris quan cantava cançons de bressol; la valentia de seu pare, la fortalesa dels soldats, la capacitat de treball dels seus criats, l'enginy dels seus bufons. Envejava també la placidesa dels jardins, el color de les flors, la fidelitat dels gossos, la robustesa dels arbres, la solidesa dels mobles i els altres objectes. Envejava les paraules amables que es deien els uns als altres.

Envejava els gestos d'afecte, els signes de complicitat. I envejava, especialment, l'atenció amb què els seus germans escoltaven els contes que algú, com faig jo ara, els explicava. I és un gos i és un gat, i vet aquí el conte acabat.

* * *

La Mila era una nena especial per diversos motius que la convertien en la líder de la colla, i disposava d'un poder natural que mai ningú li qüestionava.

Havia arribat sola al campament, sense pares, sense família. Tenia un parell d'anys més que nosaltres, i era alta i tenia el cos format com el d'un dona. El seu color de pell era molt més fosc que el nostre. No somreia ni parlava més del compte, i quan ho feia era en un anglès rudimentari (aquest sí com el nostre). Parlant desprenia una seguretat i un sentit comú incontestables. Les seves sentències eren clares, justes i raonades. No era la primera a contestar o a proposar res. Abans de fer-ho, deixava la mirada perduda, com si es concentrés en allò que diria, i la resta esperàvem amb expectació la seva resposta. No s'equivocava. Semblava que hagués valorat tots els pros i els contres abans d'emetre una sentència ferma.

L'àvia deia que la Mila era una noia trista, que ja havia viscut totes les desgràcies que es podien viure a la vida, i que aquestes experiències terribles l'havien fet forta.

—És com si ja ho hagués perdut tot, i per això es mostra tan valenta: perquè sap que ja no pot perdre res més.

Quan la Mila va arribar al campament va viure a Moria, en el que nosaltres anomenàvem el pavelló dels orfes. Més tard, però, la senyora Faruka li va trobar una mare adoptiva, la senyora Hadis, que se la va emportar a casa seva. La senyora Faruka era

metgessa. Ja ho havia estat a altres països, i tenia formació i titulació. Al campament treballava amb metges arribats d'Europa. Va conèixer la Mila en una revisió rutinària i la va trobar una nena assenyada i responsable. Una nena desgraciada que no es mereixia viure sola. Per això va tenir interès que la senyora Hadis li fes de mare.

La Mila era popular al campament no només per haver-hi arribat sola, sinó per la història que s'explicava (i que ella ens va confirmar) sobre la seva fugida de Nigèria, el país on vivia. Els seus pares i una germana havien mort assassinats. Ella havia pogut fugir amb unes veïnes i, després de molts entrebancs i aventures terribles, havien aconseguit refugiar-se en un altre país anomenat Líbia. La situació al camp de refugiats on van anar a parar es va fer insostenible, perquè el país estava en guerra també, i la Mila, sola, va decidir fugir-ne. Aleshores li van parlar d'Europa. I ella, com tots nosaltres, va decidir que hi aniria.

—Em van mostrar en un mapa on era Europa. I era molt lluny, a dalt de tot —ens va explicar un dia—. Quant de temps trigaria a acostar-m'hi, tota sola? Mesos. Anys, potser. Uns nens que vaig trobar pel camí em van parlar de volar. Com un ocell.

—Val molts diners volar en un avió...

—No volien pas dir volar dins l'avió, asseguda, sinó colar-me a la part de sota l'aparell, al forat on s'amaguen les rodes durant el vol.

—Un avió no té rodes! —la va contradir en Castanya.

—Sí que en té. Abans d'enlairar-se i d'aterrar, l'avió fa servir unes rodes per córrer per la pista. I resulta que hi ha un forat a la panxa de l'aparell on es repleguen aquestes rodes.

Jo havia sentit parlar de nois que s'amagaven sota els camions

per creuar la frontera sense ser vistos. O que s'enganxaven als baixos d'un autocar. O a la sala de motors d'un vaixell. Però no havia sentit mai de ningú que s'hagués amagat dins d'un avió.

—Aquells nens libis em van dur a l'aeroport i em vaig quedar una setmana prop de la pista llarguíssima. Hi havia poc trànsit i poca vigilància. De l'edifici de l'aeroport m'arribava una música que devia ser una ràdio. Cada dues nits, tres aparells grans com tres ocells gegants de ferro dormien a les pistes. Hi arribaven a mitja tarda, i jo veia com s'apropaven des del cel, i com, abans de tocar terra, els sortien unes rodes de la panxa que rodaven sobre la pista. A mitjanit sortia del meu amagatall. Era completament fosc i no em podia veure ningú. M'acostava als avions i m'hi posava a sota. Aleshores veia el lloc per on sortien les rodes, dos forats, a banda i banda del ventre de l'aparell. Allí, dins d'aquell espai, era on jo hauria d'encabir-me si volia anar a Europa.

La Mila va comprovar que els avions s'enlairaven cada dos dies a la mateixa hora: primer un, després un altre i, finalment, el tercer. Va pensar que el més gran, el primer d'enlairar-se, era el que venia a Europa.

—Quan clarejava, una filera de passatgers creuava la pista des de l'aeroport i pujava una escala mòbil per entrar a l'avió. Mentre ho feien arribava un carro ple de maletes. Uns treballadors de l'aeroport les ficaven a dins. Els nens libis m'havien explicat que aquella colla de gent eren turistes rics que havien anat de safari.

Ella havia de ser la primera a pujar-hi, es va dir, abans que arribessin els passatgers i les maletes. També seria la millor hora per no ser vista. El problema era l'alçada del ventre de l'avió, allà on s'obria el forat dalt de la roda. Com s'hi enfilaria? No podia fer-ho a través del ferro llarguíssim que subjectava la roda. No podia amuntegar capsos o qualsevol altra cosa sota del forat,

perquè no podia deixar cap rastre de la seva presència. Va tenir la gran sort de rebre la visita dels nens que l'havien dut a l'aeroport uns dies abans.

—Van venir per veure si ja me n'havia anat a Europa. Jo els vaig explicar el problema de l'altura del forat. Ells van dir que es quedarien aquella nit amb mi per ajudar-me de matinada. Un d'ells era força alt, i jo també ho soc.

A les cinc de la matinada, la Mila i els dos nens van dirigir-se a l'ocell de ferro. Un operari va estar a punt de veure'ls, però van tenir temps de tombar-se a terra. Quan l'home va haver inspeccionat l'avió, tots tres es van dirigir cap al forat. El nen alt va agafar la Mila en braços, com havien assajat la tarda abans, fins que ella va recolzar els peus damunt de les seves espatlles i es va posar dreta. La Sadira diu que ella ho havia vist fer en un circ, quan vivia a Alep: els equilibristes pujaven uns damunt dels altres i construïen torres humanes de dos i tres pisos. La Mila, amb esforç, la motxilla penjada a l'esquena i mantenint l'equilibri dreta sobre les espatlles del nen, va arribar amb els dits al caire del forat i es va empenyar cap amunt amb totes les seves forces. Estava esgotada, però no s'hi valia rendir-se. L'operació d'entrada al forat s'havia de produir al més ràpidament possible.

Finalment, quan ja havia aconseguit repenjar els colzes a l'interior del forat, el nen la va deixar i, juntament amb el seu company, se'n van anar corrents per amagar-se. Durant uns segons, que a la Mila se li van fer eterns, les cames de la fugitiva van quedar suspeses a l'aire, fuetejant embogides com les d'un animaló que l'ocell estigués expulsant pel cul. En Castanya va riure quan la Mila ho explicava.

Dies enrere, abans de portar-la a l'aeroport, els nens li havien advertit que havia d'aconseguir tota la roba que pogués, perquè

durant el vol de l'ocell passaria un fred terrible. La Mila havia entaforat tota la roba que havia aconseguit dins la motxilla: dos pantalons, tres jerseis, dos parells de mitjons, una gorra, dues bufandes i una manta vella per a les cames.

Dins del forat l'espai era molt reduït, de forma circular i ple de cables enredats de dalt a baix. Tot era brut, polsós, i feia olor de benzina. Hi havia un parell de llums petits que s'encenien i s'apagaven. Abans de res, dreta entre el cablejat i observant fascinada el forat rodó que s'obria sota seu, la Mila es va posar tota la roba que duia a la motxilla.

De mica en mica, amb la primera llum del dia i sempre a través del gran forat que tenia als peus, va sentir arribar operaris, passatgers i oficials de vol. També va sentir el motor del carro de les maletes i com algú les llançava en un espai proper a aquell on ella es trobava. De lluny sentia el servei de megafonia que anunciava la sortida del vol. Com que ho sentia tan malament i parlaven en un idioma que no era el seu, no va poder esbrinar a quina població d'Europa es dirigien.

—I de sobte va començar tot —ens va explicar la Mila—. Els motors es van engegar i tot va començar a tremolar. Vaig recordar els dies de guerra al meu país. Les explosions de les bombes. També vaig pensar en un terratrèmol. Estava morta de por.

Es va agafar ben fort al cablejat que recobria aquell espai minúscul. El soroll dels motors de l'avió era eixordador. Van passar un bon grapat de minuts fins que l'ocell de ferro es va començar a moure. La Mila es va agafar encara més fort als cables i ferros que penjaven. Estava segura que cauria pel forat si es deixava anar, perquè l'aparell corria a una velocitat de vertigen. Era com si un tornado s'hagués colat a l'interior. El sotrac era fortíssim i tota ella tremolava com si patís un atac d'epilèpsia.

Tot d'una, el terra de la pista que albirava a través del forat es va anar fent petit: l'avió s'enlairava. Va arribar a veure la teulada de canyes de l'aeroport i una mena de torre de vigilància. Després, només capçades d'arbres que llüien amb la primera llum del dia.

A continuació, un xerric fort va acompanyar el replegament de la roda quan aquesta pujava i entrava pel forat. Un mecanisme va fer que, un cop dins, a pocs centímetres del cos de la Mila, que se sacsejava amb violència, la roda va posar-se en posició horitzontal i una tanca metàl·lica va lliscar des del terra i va deixar el forat tancat hermèticament amb un clic.

Aleshores tot es va calmar una mica. El tremolor ja no era tan fort, i el corrent d'aire que semblava un vendaval es va aturar. En aquell moment, quan la Mila va deixar d'estirar tant els cables amb els quals se subjectava, va notar el fred.

—No us podeu imaginar com era allò. Mai de la vida havia tingut tant fred. Tenia la sensació que m'enterraven en un bloc de gel.

La Mila va poder seure entre els cables. Les dents li petaven del fred que feia. Finalment es va desmaiar. Sort que havia tingut temps d'embolicar-se amb la manta. I sort que es va despertar quan va tornar a sentir un soroll terrible abans que el forat s'obris perquè en baixés la roda. Aleshores es va posar dreta, marejada com una sopa, i es va tornar a agafar fort entre el cablejat per no caure al buit.

—Em van trobar poc després. Em van dur a un hospital en ambulància. Jo no recordo res d'això perquè estava inconscient. Dies després, una agent de policia em va dir que estava viva de miracle. Que la majoria de la gent que s'amagava al tren d'ateratge d'un avió es moria. El forat es diu així: tren d'ateratge.

–Vas arribar a Europa?

La Mila va sospirar ben fort, va abaixar els ulls i va fer que no amb el cap.

–No vaig tenir sort. Aquell avió no anava a Europa. Ni era tan gran com em semblava ni anava tan lluny. L'ocellot de ferro només va volar mitja hora, i em va deixar en un aeroport proper, al mateix país. No –va insistir la Mila, negant amb el cap–. No vaig tenir sort.

–Sí que en vas tenir –la va contradir en Castanya–: estàs viva.

Dalt d'un turó, enmig d'una selva atapeïda d'arbres altíssims, s'hi alçava el palau d'un rei que tenia dotze filles. De fet, no era la residència reial, sinó la residència de les dotze princeses. El rei i la seva cort vivien a ciutat, a la vora del riu. Allí hi residia el govern, i els soldats disposats a la guerra, i els súbdits hi treballaven, no només als camps de conreu, sinó també a les pedreres i mines que envoltaven la ciutat i que eren la seva font de riquesa. I aleshores, us preguntareu, què hi feia la dotzena de princeses dalt del turó de la selva? El rei, el seu pare, les havia tancat allí per protegir-les.

I protegir-les de què o de qui?, us preguntareu. El rei tenia la resposta: per protegir-les de tot i de tothom.

La mare de les noies, que havia mort en l'últim part (el que feia dotze), havia estat la dona més formosa de la regió. No pertanyia a la noblesa com el seu home, ni a cap família aristocràtica dels pobles veïns. No, la reina havia estat una simple camperola d'una bellesa tan exagerada que el rei se n'havia enamorat bojament. Va haver de lluitar contra la tradició i contra la seva pròpia família, que no se'n sabia avenir del rampell que tenia el sobirà per la pagesa.

El cas és que, després d'enfrontar-se a tothom, el rei es va

sortir amb la seva. La que havia esdevingut reina va parir dotze filles, cadascuna més bella que l'anterior, si és que això era possible. Durant vint anys, la reina no es va dedicar a altra activitat que la de parir, primer, i alletar, després, les seves filles. Els darrers parts van ser complicats i la pobra dona passava més temps ajaguda que dreta, auxiliada per un exèrcit de llevadores. En el darrer, finalment, el cos va dir prou i just quan acabava d'expulsar del ventre la darrera de les criatures, el seu alè es va extingir.

La més gran tenia gairebé vint anys quan va néixer la germana més petita.

–Hauràs de fer de mare de la teva germana –li va ordenar el rei–. Les grans ajudareu en la tasca de fer créixer i educar les petites. Déu ha volgut que la mare faltés, i és llei de vida que tingueu cura les unes de les altres.

El rei va posar a disposició de les princeses un estol de vint criades: mainaderes, cuineres, cambreres, infermeres i fins i tot una mena d'institutriu europea que parlava en anglès. Totes elles van dedicar-se en exclusiva a tenir cura de les dotze orfes. Tot i així, el munt de nenes que corrien amunt i avall per les dependències del palau feia embogir el rei i els seus consellers. Aleshores, el sobirà va fer construir un palau al costat del seu. Aquella havia de ser la residència de les princeses. El nou edifici constava d'una sala de joc immensa i una aula proveïda de tot el que les nenes necessitaven per rebre classes de les millors mestres del reialme. Al voltant de la sala d'estar i l'aula s'obrien les dotze cambres privades de les princeses. Dos guàrdies reials engalanats s'estaven nit i dia a les portes de la residència i no permetien que ningú hi entrés ni en sortís sense el seu vistiplau.

